

Zrušenie možnosti štúdia odboru všeobecné lekárstvo v anglickom jazyku

Abstrakt

Vzhľadom na fakt, že viac ako štvrtina lekárov na Slovensku je staršia ako 60 rokov a demografia zdravotníckeho personálu kopíruje demografiu starnúcej populácie, je nutné pristupovať k opatreniam, ktoré by viedli k navýšeniu počtu mladých lekárov. Niektorým krajinám západnej či severnej Európy sa podarilo navýšiť počet absolventov medicíny aj o dvojnásobok s cieľom zníženia závislosti od zahraničných lekárov. Na Slovensku sa počet absolventov medicíny zvyšuje, ide však o podiel domácich i zahraničných absolventov. V súčasnosti je tretina študentov lekárskech fakúlt cudzincami, ktorí určite nezostanú pracovať v zdravotníctve na Slovensku. Títo zahraniční absolventi sa po ukončení štúdia v anglickom jazyku vracajú do krajiny svojho pôvodu. Dôvodom, prečo podiel prijímaných študentov na štúdiu v anglickom jazyku a zo zahraničia je vysoký, je predovšetkým spoplatnené štúdium, ktoré pokrýva častokrát viac ako 40 % mzdových prostriedkov fakulty (v akademickom roku 2020/2021 je štúdium programu všeobecné lekárstvo v anglickom jazyku spoplatnené čiastkou 9 500 eur a štúdium programu zubné lekárstvo v anglickom jazyku čiastkou 11 000 eur, obe v dennej forme štúdia¹). Tento problém je preto komplexný a zrušenie možnosti takéhoto štúdia musí ísť ruka v ruke s ďalšími opatreniami.

Úvod do problematiky

Populácia obyvateľstva na Slovensku starne alarmujúco rýchlo a s tým súvisí aj starnutie populácie zdravotníckeho personálu. Veľký nedostatok zdravotných sestier a ich nedostatočná motivácia nastúpiť na študijný odbor ošetrovateľstvo, nasýtenosť starších vekových kohort sestier, ich vyčerpanosť, nízke mzdy či nedostatočná motivácia zostať pracovať v odbore či na Slovensku je problém sám o sebe, no populácia lekárov sa potýka takisto s množstvom problémov.

Sektor zdravotnej a sociálnej starostlivosti je pritom na Slovensku vnímaný dlhodobo ako problematický z hľadiska dostupnosti pracovných síl. Nedostatok lekárov, sestier a ošetrovateľov

---

¹https://www.fmed.uniba.sk/fileadmin/lf/studium/SK/legislativa/UK_skolne_20_21.pdf

treba riešiť promptne a komplexne, pričom akýkoľvek odchod absolventov takýchto odborov je pre Slovenskú republiku luxus, ktorý si nemôžeme dovoliť.

Na základe dát z Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI) vieme, že v roku 2012 bolo na Slovensku 18 193 lekárov, v roku 2013 18 355 lekárov, v roku 2014 18 574 lekárov, v roku 2015 18 719 lekárov, v roku 2016 18 864 lekárov, v roku 2017 18 608 a v roku 2018 to bolo 19 178 lekárov. Pri odhade vývoja starnutia z OSN je samozrejmé, že Slovenská republika potrebuje viac absolventov medicíny.

Viac absolventov medicíny však nemusí znamenať viac lekárov na Slovensku. Na to je potrebné zrušiť možnosť štúdia v anglickom jazyku za poplatok pre zahraničných študentov, nakoľko po ukončení svojho štúdia ďalej nezotrvávajú v Slovenskej republike, ale sťahujú sa do krajiny svojho pôvodu. Keďže dramatické zvýšenie kapacít lekárskeho fakúlt na dvojnásobok nie je možné, toto je jediné riešenie.

Demografia

So starnúcou populáciou rastie dopyt po zdravotníckych službách, čo však treba spomenúť, je taktiež nárast veľmi starej populácie nad 80 rokov, nakoľko medicína taktiež prechádza vývojom. Podľa Eurostatu² má nastať nárast podielu ľudí starších ako 80 rokov z 5,5 % v roku 2018 na 12,7 % do roku 2080.

Podľa posledného odhadu OSN z roku 2017 bude nárast ľudí starších ako 60 rokov v Európe zo 177 miliónov v roku 2015 na 223 miliónov v roku 2023, čo predstavuje nárast o 29 %. Naopak, očakáva sa pokles vo vekovej skupine 0 – 34 rokov z 302 miliónov na 270 miliónov a pokles vo vekovej skupine 35 – 59 rokov z 262 miliónov na 237 miliónov. Z toho vyplýva, že nás nečaká len nárast seniorov, ale taktiež úbytok pracovnej sily.

V rámci Európy OSN predpokladá celkový pokles populácie Európy medzi rokmi 2015 a 2035 o približne 1 %. Veľké rozdiely sa však prejavujú v jednotlivých vekových skupinách. Zatiaľ čo v skupine 0 – 34-ročných sa predpokladá pokles 11 %, v skupine 35 – 64-ročných 8 %, v skupine 65+ sa očakáva nárast o 39 %. Populácia nad 65 rokov tak bude v roku 2035 tvoriť štvrtinu celkového obyvateľstva.

---

²<https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections/population-projections-data>

Na margo demografie samotných lekárov sme svedkami alarmujúcej situácie, nakoľko viac ako štvrtina lekárov má viac ako 60 rokov a Slovensko ich čím skôr musí nahradiť³.

Veková štruktúra vybraných zdravotníckych povolání v roku 2018

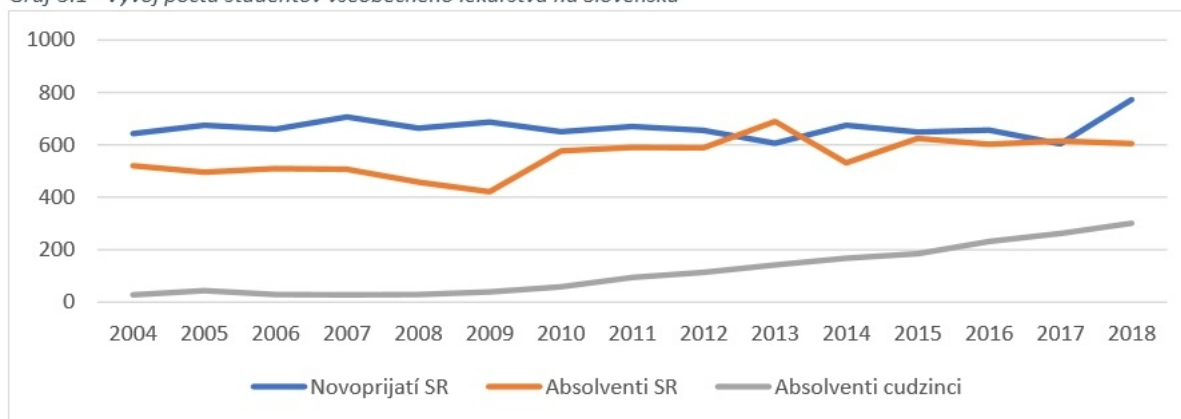
	-19	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 44	45 – 49	50 – 54	55 – 59	60 – 64	65+
Lekári	0%	0%	11%	11%	10%	10%	14%	9%	8%	13%	14%
Zubní lekári	0%	1%	13%	12%	9%	8%	8%	6%	7%	16%	21%
Farmaceuti	0%	3%	22%	18%	11%	12%	8%	6%	8%	7%	4%
Sestry	0%	3%	5%	6%	10%	21%	17%	14%	14%	8%	3%
Pôrodné asistentky	0%	5%	9%	8%	8%	7%	16%	19%	16%	9%	4%
Zdravotníckí laboranti	0%	8%	7%	6%	5%	13%	14%	17%	20%	8%	1%
Farmaceutickí laboranti	1%	14%	12%	9%	10%	14%	12%	11%	12%	5%	2%
Fyzioterapeuti	0%	12%	19%	12%	8%	13%	12%	7%	8%	7%	2%
Zdravotníckí záchranári	0%	8%	18%	15%	10%	17%	13%	10%	6%	3%	0%
Zdravotníckí asistenti	2%	20%	14%	11%	10%	15%	12%	9%	6%	1%	0%
Rádiologickí technici	0%	6%	9%	4%	8%	15%	16%	15%	14%	10%	4%
Sanitári	0%	1%	3%	5%	9%	17%	17%	20%	19%	9%	1%
Iní zdravotníckí pracovníci	0%	1%	14%	13%	12%	12%	12%	9%	10%	11%	6%
Ostatní zdrav. pracovníci	1%	9%	10%	9%	9%	17%	13%	10%	10%	7%	4%
Spolu	0%	4%	9%	9%	10%	15%	14%	12%	12%	9%	6%

Zdroj: Spracovanie na základe dát NCZI

Počet študentov všeobecného lekárstva

Ako môžeme vidieť na predmetnej tabuľke uvedenej pod textom, počet študentov všeobecného lekárstva sa od roku 2004 dramaticky nezmenil. Zatiaľ čo v roku 2004 to bolo 3 351 študentov, tak v roku 2018 je to 3 764, čo je nárast len o 12 %. Tento nárast je však nedostatočný, nakoľko generačná výmena štvrtiny lekárov, ktorí sú starší ako 60 rokov, musí byť promptnejšia.

Graf 3.1 - Vývoj počtu študentov všeobecného lekárstva na Slovensku

Zdroj: CVTI

³<https://dennikn.sk/blog/1574301/stvrtina-lekarov-ma-vyse-60-rokov>

Čo sa študentov iného štátneho občianstva v odbore všeobecné lekárstvo týka, tak v roku 2004 ich bolo na Slovensku 253, no v roku 2018 tento počet predstavoval už 2 611, čo predstavuje nárast o neuveriteľných 932 %. Ide pritom o potencionálnych absolventov, ktorí nebudú vykonávať svoju prax po ukončení štúdia na území Slovenskej republiky. Tento extrémny nárast študentov iného štátneho občianstva by mal byť regulovaný na margo zamedzenia dostatku lekárov na Slovensku, nakoľko naša populácia starne ako jedna z najrýchlejších v Európe.

Počet absolventov všeobecného lekárstva

Samotný počet absolventov odboru všeobecné lekárstvo v slovenskom jazyku vzrástol z 520 v roku 2004 na 605 v roku 2018, čo predstavuje nárast o 16 %. Keďže počet študentov sa v uvedenom období zvýšil o 12 %, môžeme konštatovať, že v odbore všeobecné lekárstvo sa zvýšil počet absolventov, nie je to však dostatočné číslo.

absolventi štúdia v slovenskom jazyku – verejné vysoké školy									
rok	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
všeobecné lekárstvo	545	605	615	602	625	531	690	589	590
zubné lekárstvo	97	92	87	82	80	94	100	79	79
spolu	642	697	702	684	705	625	790	668	669

novoprijatí študenti v slovenskom jazyku – verejné vysoké školy									
rok	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
všeobecné lekárstvo	600	773	604	656	649	675	606	655	670
zubné lekárstvo	93	97	82	88	96	84	96	97	86
spolu	693	870	686	744	745	759	702	752	756

Počet absolventov iného štátneho občianstva v študijnom odbore všeobecné lekárstvo sa zvýšil z roku 2004, kedy bolo absolventov 28, na 301 v roku 2018, čo predstavuje nárast o 975 %, čiže sa zvýšil taktiež počet absolventov iného štátneho občianstva.

absolventi štúdia v anglickom jazyku									
rok	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
všeobecné	330	301	262	231	185	168	142	114	94

lekárstvo									
zubné lekárstvo	42	31	51	49	36	42	28	20	16
spolu	372	332	313	280	221	210	170	134	110

štúdium v anglickom jazyku – cudzinci spolu									
rok	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
všeobecné lekárstvo	2626	2 611	2 650	2 427	2 279	2 174	1 931	1 641	1 415
zubné lekárstvo	283	278	292	293	308	296	299	297	294
spolu	2 909	2 889	2 720	2 720	2 587	2 470	2 230	1 938	1 709

Odporúčania

znížiť počet študentov iného štátneho občianstva v študijnom odbore všeobecné lekárstvo formou zrušenia alebo obmedzenia možnosti štúdia predmetného odboru v anglickom jazyku, nakoľko absolventi s iným štátnym občianstvom ďalej nevykonávajú lekársku prax na Slovensku, ale vracajú sa do rodných krajín

viac o starnutí populácie na: <https://www.iz.sk/sk/projekty/starnutie-populacie>

Tento článok je súčasťou projektu Politiky zamestnanosti realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS .

Aktivita: Zapájanie do trhu práce, august 2020

Merateľný ukazovateľ: P0587

Súvis s projektom: Táto analýza súvisí s aktivitou 1 starnutie populácie. Zrušenie možnosti štúdia odboru všeobecné lekárstvo v anglickom jazyku pomôže posilniť počet absolventov medicíny na

domácom pracovnom trhu. Starnutie populácie totiž vyžaduje navyšovanie počtu zdravotníckeho personálu, ktorý takisto starne. Udržanie lekárov je nutné riešiť komplexne.